

Új pályadíj fizetési rendszert vezethetnek be a horvát autópályákon

Vezetői összefoglaló: Oleg Butkovic közlekedési miniszter bejelentette, hogy 2019. év első felében várható az új, elektronikus pályadíj-fizetési rendszerről szóló tanulmány, aminek kidolgozásával a közlekedési tárca nemzetközi tender útján alapján a spanyol IDOM Consulting tanácsadó céget bízta meg. 2019 végéig várható végleges döntéshozatal. Az új rendszer elemeinek beszerzésére közbeszerzési pályázatot fognak kiírni.

A közlekedési miniszter szerint 2019 első felében várható az új, elektronikus pályadíj-fizetési rendszerről szóló tanulmány elkészülése. Az tanulmány kidolgozásával a tárca nemzetközi tender útján alapján a spanyol IDOM Consulting tanácsadó céget bízta meg. A cég kiválasztását megerősítette a Világbank is, amely 22 M EUR-ral finanszírozza a tanulmány kidolgozását. A javasolt új rendszer a következő kritériumoknak kell majd eleget tennie:

- a pályadíj összege a megtett útszakasz hosszától függ;
- a jármű és a fizetési rendszer közötti kommunikáció elektronikus;
- a pályadíj fizetése nem történhet készpénzben;
- a jármű mozgásban legyen a pályadíj fizetése közben.

A miniszter szerint várhatóan 2019 végéig döntést hoznak a kérdéstről. Az új rendszer elemeinek beszerzésére közbeszerzési pályázatot fognak kiírni. Az első – teljesen automatizált fizetési rendszerrel ellátott – szakaszok 2020 második felében lesznek működőképeseek, míg a teljes pályahálózatot 2022-ben fogják lefedni.

Az új rendszer kiépítésekor figyelembe kell venni az Európai Bizottság ajánlását is, amely az Európai Unió tagországai pályadíj-fizető rendszereinek összeköthetőségét (interoperabilitását) írja elő. Az EU-n belül jelenleg 7 elektronikus pályadíj-fizetési rendszer működik, amelyet idővel kettőre kívánnak csökkenteni: irányított rövid távú kommunikáció (dedicated short-range communication – DSRC) és globális navigációs műholdas rendszer (global navigation satellite system – GNSS) alapján. Horvátországban jelen pillanatban működik egy – a DSRC-hez hasonló – elektronikus pályadíj-fizetési rendszer (elektronska naplata cestarine – ENC), azonban ennek a hátránya az, hogy a gépjárműveknek meg kell állniuk az olvasóegység közelében ahhoz, hogy a járműben lévő készülék azonosítása és a fizetés megtörténjen. Az új rendszernek biztosítania kell majd az azonosítást és pályadíj-fizetést a jármű 40 km/h és 80 km/h közötti sebességgel való haladása közben. A műholdas követési pályadíj-fizetési rendszer esetén, az autópályára való belépéskor elektronikus fénykép készül a jármű rendszámablájáról, majd a GPS-rendszer segítségével megállapítják a megtett út hosszát. Közlekedési szakértők szerint az ilyen rendszer nem elég megbízható, ezért nem tanácsolják ennek bevezetését.

Az idei nyári idényben, az autópályákat használó járművek száma elérte a 21,1 milliót, míg a pályadíjból származó bevételek pedig elérték az 1,15 Mrd HRK-t (155,41 M EUR). Az összesített járműforgalom 4,8 százalékkal, míg a bevétel 6,3 százalékkal növekedett az előző évhez képest. A Horvát Autópályák Kft. (Hrvatske autoceste d.o.o.) és a Fiume-Zágráb Autópálya (Autocesta Rijeka-Zagreb) – állami tulajdonban lévő – autópálya-működtetők legfrissebb adatai szerint 2018. január-augusztus során a két vállalat által működtetett, 1105 km-es szakaszokon összesen 40,6 millió jármű közlekedett, a befizetett pályadíjak összege pedig ÁFA nélkül 2,041 Mrd HRK (275,81 M EUR) volt. A legintenzívebb pályahasználati időszak a három nyári hónap (június, július és augusztus), amit az idei adatok is alátámasztanak. A fenti adatok szerint mind a járműforgalomnak, mind a bevételeknek több mint 50 százaléka a turistaidény alatt valósul meg.

Ugyanakkor az autópályákon már évek óta jellemzőek a nagy torlódások (közlekedési dugók), különösen a pályadíj-fizető kapuknál. Ez jól mutatja, hogy a díj készpénzben való fizetésének rendszere – legalább is a nyári hónapok folyamán – nem hatékony. Az év többi szakában azonban a forgalom intenzitása nem indokolja az alkalmazottak jelenlegi magas létszámát. Éves szinten a Horvát Autópályák vállalat nagyon alacsony nyereséggel működik, és képtelen fizetni a pályarendszer építésére felvett hiteleket (az adósság összege 2018 elején kb. 5,2 Mrd EUR volt). Az Európai Felújítási és Fejlesztési Bank (EBRD) 2018 januárjában javaslatokat tett az állami autópálya-működtető átstrukturálására: e szerint a vállalatnak csökkentenie kell a pályadíj-fizetésre és a karbantartásra alkalmazott munkavállalók számát, és ki kell fejlesztenie egy új pályadíj-fizetési rendszert.

A Horvát Autópályák Kft. átstrukturálási programjának keretein belül megindította az alkalmazottak számának csökkentését, így a 2018. január-augusztusi időszakban 230 munkavállaló távozott a cégtől. Kedvezményes végkielégítést kínálnak mindenkinek, aki önként felmondja a munkavállalási szerződését. Ennek eredményeként várható, hogy az alkalmazottak száma a jelenlegi 2728-ról további 500 fővel csökken.

Forrás: Magyarország Nagykövetsége, Horvátország